

pedagogy in secondary schools described methodical work which aims to improve professional knowledge and skills teachers develop their creative potential and ultimately – improve the efficiency and quality of communication, through methodical work trains teachers to the introduction of new content education, innovation and mastery of advanced educational technology. Methodological work is necessary and is the process of improving professional skills promotes individual teachers through self-education and participation in collective forms of education: teaching associations, seminars, problem groups, research and experimental work, and others. Important in this work is to improve the scientific level of teacher training teachers to master the content of new programs, technologies and their implementation; constant review the achievements of psychological and pedagogical subjects and teaching methods; study and implement the educational process excellence of teaching experience; creative use of proven recommendations; new progressive enrichment and improved methods and teaching aids; continuous improvement of independent work of teachers, providing it with a qualification in care increased effectiveness of its educational activities. Planning methodical work at school is based on the diagnostic provided holistic information-analytical system, constant updating of information data base on normative - legal, scientific - methodological and cultural direction.

Key world: features, methodical work, social teacher, general education.

Отримано 20.04.2015 р.

УДК 378.011.3-051:364-787.82

А.О. Ярошенко, І.М. Ковчина,
М.В. Панченко, С.В. Пасічніченко,
С.В. Руденко, Є.О. Юрченко
npu_kaf_spzn@mail.ru

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ У ПОЗНАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ярошенко А.О., Ковчина І.М., Панченко М.В., Пасічніченко С.В., Руденко С.В., Юрченко Є.О. Підготовка вчителів педагогічного університету до соціально-правового захисту дітей у познавчальному процесі. У статті розглядаються актуальні питання підготовки студентів педагогічного університету до майбутньої фахової

діяльності у поза навчальній роботі. Наголошується, що вчителі повинні мати уміння та володіти навичками для проведення профілактичних заходів із попередження правопорушень серед дітей. Для цього необхідно володіти міжнародною та національною законодавчою базою: Декларацією ООН про права дитини, Конвенцією ООН з прав дитини, Законом України «Про охорону дитинства». Підкреслюється, що найважливішим завданням підготовки студентів до соціально-правового захисту дітей є їхній всебічний розвиток. Відмічається, що 70 відсотків учнів голосують за позашкільну освіту. Великої соціально-правової ваги набувають питання забезпечення збереження та оптимізації мережі закладів освіти, розвиток і створення нових типів навчально-виховних закладів для дітей різного віку, організація їх повноцінного дозвілля. Уміння передати дітям не тільки знання про права, але й навчити виконувати обов'язки, якими вони будуть стикатися у своєму соціальному житті – головна мета майбутнього вчителя, якого готують педагогічні університети. І саме завдяки розвитку додаткової освіти в Україні, діти матимуть змогу стати розвиненими інтелектуально та фізично. Цьому сприятимуть фахівці із соціально-правового захисту населення.

Ключові слова: підготовка, соціально-правовий захист, діти.

Ярошенко А.А., Ковчина И.М., Панченко М.В., Пасичниченко С.В., Руденко С.В., Юрченко Е.А. Подготовка учителей педагогического университета к социально-правовой защите детей во внеучебное время. В статье рассматриваются актуальные вопросы подготовки студентов педагогического университета к будущей профессиональной деятельности во внеучебной работе. Отмечается, что учителя должны иметь умения и владеть навыками для проведения профилактических мероприятий по предупреждению правонарушений среди детей. Для этого необходимо владеть международной и национальной законодательной базой: Декларацией ООН о правах ребенка, Конвенцией ООН по правам ребенка, Законом Украины «Об охране детства». Подчеркивается, что важнейшей задачей подготовки студентов к социально-правовой защите детей является их всестороннее развитие. Отмечается, что 70 процентов учеников голосуют за внешкольное образование.. Большой социально-правовой вес имеют вопросы обеспечения сохранности и оптимизации системы учреждений образования, развитие и создание новых типов учебно-воспитательных организаций для детей разного возраста, организация их полноценного отдыха. Умение передать детям не только знания о правах, но и научить выполнять обязанности, с которыми они будут сталкиваться в своей социальной жизни - главная цель будущего учителя, которого готовят педагогические университеты. И именно благодаря развитию

дополнительного образования в Украине, дети смогут стать развитыми интеллектуально и физически. Этому будут способствовать специалисты по социально-правовой защите населения.

Ключевые слова: подготовка, социально-правовая защита, дети.

Актуальність проблеми. Сучасне українське суспільство переживає важкі часи. Економічна криза, антитерористична операція на сході країни, зниження рівня життя людей та підвищення тарифів на комунальні послуги – усе це призводить до невдоволення населення власним життям. Виходячи з цього, посилюється криміногенна ситуація в усіх регіонах країни.

Саме тому найпершим завданням у підготовці студентів із соціально-правового захисту населення є їхні вміння проводити профілактичні заходи із попередження правопорушень серед дітей, молоді та їх сімей. Відмітимо, що вчителі загальноосвітніх навчальних закладів мають доступ до широкого кола населення саме через роботу з дітьми. Тому питання профілактичної роботи з попередження правопорушень є дієвим.

Звернемося до міжнародного законодавства, яке захищає права дітей. Найважливішою є Декларація ООН з прав дитини, яка проголошена Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 20 листопада 1959 року. Вона складається з 10 принципів. У Принципі 2 наголошується: „Дитині законом або іншими засобами повинен бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості та сприятливі умови, які дозволили б їй розвиватися фізично, розумово, морально, духовно та у соціальному відношенні здоровим і нормальним шляхом та в умовах свободи та гідності. При виданні з цією метою законів головним міркуванням має бути найкраще забезпечення інтересів дитини”. Отже, підкреслимо, основним завданням, якому повинні навчитися студенти педагогічного університету – довести до відома батьків та оточуючих, що вони мають забезпечувати всебічні інтереси дитини. Це впливає на її розвиток та виховання. І саме для цього потрібно знати закони.

В усі часи поліпшення умов оточуючого середовища було і залишається головною метою перетворень. Сучасна влада розглядає дітей, молодь та їхні сім'ї у якості об'єкту соціального захисту. Так вони виправдовують особисту необхідність: вважають, що їй потрібно нагодувати та одягнути. Насправді кожен не повинен розраховувати на те, що хтось інший, навіть держава, повинен зробити це за нього. Але держава повинна надавати умови. На це вказується у Статті 31 Конвенції про права дитини, що була ратифікована Україною 27 лютого 1991 року, за якою всі держави зобов'язуються визнавати право дитини на відпочинок і дозвілля, право брати участь в іграх і розважальних заходах, що відповідають її віку, та вільно брати участь у культурному житті та

займатися мистецтвом .

Даним питанням в Україні займаються І.М. Ковчина, Г.М. Лактіонова, Н.Г. Ничкало, М.В. Панченко, С.В. Толстоухова, А.О. Ярошенко та інші.

Напрямок діяльності соціально-правового захисту населення забезпечує підготовку студентів у педагогічних університетах для роботи з усіма групами населення, насамперед – кризовими. Студенти навчаються проводити роботу не тільки із захисту прав, але й роз'яснення обов'язків. Тому, спеціальна соціальна підтримка дійсно необхідна лише тим, хто не може сам себе зайняти: інваліди, сироти, багатодітні матері. При цьому допомога повинна бути конкретною. Сучасні проблеми правосвідомості дітей та молоді потребують суттєвого роз'яснення. Реформа політичної системи, докорінна перебудова економічного механізму, перегляд законодавства і прийняття нових законів вимагають особливої уваги.

Все більшу стурбованість викликає той факт, що престиж права взагалі і законодавства, зокрема, значно знизилась в умовах трансформації суспільства. У більшості дітей, молоді та їх сімей з'явилась стійка тенденція відсутності поваги до законослухняної форми поведінки, а перевага надається культу сили, жорстокості, насиллю. Діти та молодь повинні знати, що законом їм забезпечується право на дозвілля. Стаття 20 Закону України „Про охорону дитинства”, що був прийнятий 18 січня 2001 року, встановлює, що „...держава забезпечує...безкоштовний доступ до національних духовних та історичних цінностей, досягнень світової культури шляхом надання можливості користування бібліотечними фондами, виставковими залами, музеями тощо. З цією метою створюється мережа спеціальних дитячих закладів культури, закладів позашкільної освіти, діяльність яких спрямовується на сприяння розвитку індивідуальної та колективної творчості дітей”.

Аналіз соціально-правового захисту дітей, молоді та їх сімей свідчить про необхідність впровадження у більш широкому масштабі комплексу практичних заходів по наданню соціальної допомоги дітям, молоді та сім'ям, покращенню соціально-правового виховання та захисту їх інтересів, які спрямовані на формування знань, умінь та навичок законослухняної поведінки, підвищенню правової культури, розвитку інтелектуальних здібностей.

Накопичення знань, формування і становлення духовного та інтелектуального життя помітно змінюють моральні погляди громадян України. Ми упевнені, що тільки той, хто набуває з дитинства соціально-правових знань, отримує велику силу [2].

Питання соціального захисту прав дітей та роз'яснення їм їхніх обов'язків турбують не тільки педагогів, а й політиків. Соціальне правове виховання має набути масовий характер. Всім змалку повинні передатися переконання Н. Вінера, що «дійсно жити – значить жити, маючи

правильну інформацію». До цієї інформаційної категорії відносяться і правові закони та акти. Сьогодні, як ніколи раніше, необхідна практична реалізація інформативно-просвітницької тріади «правове виховання – правове навчання – правова освіта». Всі частини цієї тріади взаємопов'язані, вони є підґрунтям формування соціально-правового світогляду дітей – громадян України.

Реальні історичні умови багато в чому залежать від шкіл, університетів та інших державних і громадських організацій. Розвиток світового співтовариства в останні десятиріччя все більше ставить у центр системи освіти необхідність соціально-правового захисту різних груп населення. Потрібно гармонізувати відношення дітей, молоді та середовища через знайомство з сучасним законодавством, правовими проблемами. Потрібно виходити з того, що юнацтво живе в суспільстві і для його гармонійної соціалізації необхідно зануритись у сучасне культурне середовище через засвоєння основних соціальних норм життя. І завданням соціально-правового процесу є навчити дітей та молодь жити, дотримуючись законів в умовах безперервної самоосвіти.

Забезпечувати правову самоосвіту повинні шкільні, соціальні і позашкільні заклади, які наповнюють змістом вільний від навчання або роботи час дітей та молоді, що визначається у житті. Молода людина повинна сформувати в собі вміння здійснювати відповідний вибір з різних альтернатив.

Отже, студенти, які навчаються соціально-правовому захисту населення, через суспільство можуть і повинні допомагати молодому поколінню включитися до активної діяльності, створюючи умови для його становлення та інтеграції в життя суспільства. Проте не досить лише створити умови для позитивно-мотиваційної діяльності, доцільно затратити багато енергії, щоб сформувати у дітей, молоді та їхніх сімей вміння аналізувати власне соціальне становище, здатність нести правову відповідальність за свої вчинки, співпрацювати з іншими людьми, приймати спільні рішення як вдома, так і в колі друзів, здійснювати реальну громадсько-соціальну діяльність і розвивати необхідні для такої діяльності вміння і навички.

А цього можна досягти тільки за умови включення індивіда до правового поля з дитячих років, роз'яснюючи в різних формах права та обов'язки, що задекларовані міжнародним та національним законодавствами.

Одним із найважливіших завдань соціально-правової орієнтованої держави є сприяння розвитку інтересів дітей та молоді, задоволення їхніх потреб та виконання обов'язків, передбачених Конвенцією ООН про права дитини, Всесвітньою декларацією про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей та Планом дій щодо її виконання. Втілення у життя вимог цих документів потребує від української держави невідкладних дій, спрямованих на пріоритетне ефективне вирішення

проблем дитинства.

Ситуація, що склалася у сфері соціально-правового захисту дітей, – складова демографічної кризи, яка характеризується погіршенням не лише кількісних, а й якісних характеристик населення.

У духовному розвитку спостерігається розпливчастість життєвих цілей, девальвація загальнолюдських і культурно-національних цінностей, для значної частини дітей властивий стан соціальної інфантильності. Сьогодні постає потреба актуалізувати проблеми культури взаємного спілкування, адаптованості дітей і підлітків до нових умов соціально-економічного стану країни. Великої соціально-правової ваги набирають питання забезпечення, збереження та оптимізації мережі закладів освіти, розвиток і створення нових типів навчально-виховних закладів для дітей різного віку, організація їх повноцінного дозвілля.

Дитяче дозвілля сьогодні має інші соціальні форми та заходи, ніж 5-7 років тому. Тепер проведення вільного часу безпосередньо залежить від рівня матеріального стану сім'ї, причому розшарування йде „за грошовим принципом” і дуже швидкими темпами. Діти і молодь опинилися на свободі: сучасні діти та молодь бажають весь свій вільний час проводити за комп'ютером, оволодівають віртуальними іграми, ролями та життям. Матеріально забезпечені батьки записують дітей до різноманітних гуртків, вчать іноземним мовам тощо. Менш забезпечені або малозабезпечені батьки повинні розвивати інтереси своїх дітей вдома, в кругу їхніх друзів. Чи всі батьки, які опинилися у кризовому становищі мають високоорганізований світогляд, забезпечений правовими знаннями – такі питання постають під час лекцій та семінарів перед студентами із фахового напрямку «соціально-правовий захист населення».

Розглянемо основні соціальні тенденції у проведенні дозвілля – вільного від школи часу дітьми та молоддю сьогодні.

Сучасні діти, які мають законослухняних маму й тата, закінчують як мінімум середню школу та стандартно розвиваються. Судячи з регулярного зниження купівельної спроможності, навряд чи більшості з них дозволені щотижневі виходи на вечірки до модних клубів та подорожі. Більша частина таких підлітків у вільний час сидить вдома біля комп'ютерів. В цілому ж 95 відсотків з них кожний день дивиться, грається у віртуальні ігри. Спілкуванню з друзями та відвідуванню секцій учні присвячують значно менше часу. Дуже популярними є спорт, на останньому місці – відвідування кінотеатрів, театрів, музеїв. Підлітки, по суті, стали залежними від комп'ютерів, їм цікаво слідкувати за життям через монітор.

Припинення фінансування відбилося і на чисельності гуртків, секцій. Зростання цін на квитки у кіно, музеї, концерти, дитячі та молодіжні журнали і книги, на додаткову платну освіту помітно вдарили по дитячому дозвіллі. Система загальнодоступного дошкільного та позашкільного навчання наукам, мистецтву, спорту та ремісництву, що

дає додатковий культурний розвиток, – порушена.

Важливість системи додаткової освіти не потребує доказів. Кожна сім'я намагається з чотирьох-п'яти років записати дитину до різних гуртків – художніх, музичних, спортивних. Розвивати дитину у всіх можливих напрямках одразу – завдання кожного з поколінь. Може саме завдяки цьому факту закладам додаткової освіти дітей пощастило вижити, не дивлячись на всі складності соціально-економічного характеру та дефіциту фінансування. Сьогодні двоє з п'яти учнів по закінченню уроків у школі зайняті художньою та технічною творчістю, спортом та туризмом. Обґрунтувати цей факт можна лише тим, що діти обирають собі справу самі. На відміну від ненависного часом навчання у школі, додаткова освіта дозволяє набути швидше особистого розвитку, виявити лідерські якості, забезпечити індивідуальний паритетний підхід дорослого до дитини. 70 відсотків школярів голосують за позашкільну освіту і мотивують тим, що їх приймають серйозно, дають змогу самим вирішувати, що робити і самим експериментувати.

Отже, організація соціально-правового захисту дітей, молоді та їх сімей діяльності є однією із соціальних умов поліпшення життя сучасного українця. Професійна підготовка студентів педагогічного університету до соціально-правового захисту різних груп населення вміщує у собі оптимальне вирішення питань з підвищення умов соціального розвитку всієї України. Сучасні студенти повинні вміти забезпечити питання всебічного розвитку дітей та молоді саме через засоби соціально-правового захисту населення шляхом поінформування про національне та міжнародне законодавство.

Список використаних джерел

1. Kovchyna Iryna. Social and educational work of crime prevention in the context of European integration. W: Social and legal protection of people: current challenges [Text]: International scientific and practical conference (Kyiv, November 6, 2014) / Pod Society. ed. prof. O.M.Kotykovoyi and prof. IM Kovchynoyi. – K.: NPU of Dragomanova, 2014. – 44 p.
2. Stepanenko Ludmyla. Legal basis of preparation of future psychologists in the context of European integration processes. W: Social and legal protection of people: current challenges [Text]: International scientific and practical conference (Kyiv, November 6, 2014) / Pod Society. ed. prof. O.M.Kotykovoyi and prof. IM Kovchynoyi. – K.: NPU of Dragomanova, 2014. – 44 p.

Spisok vikoristanih dzherel

1. Kovchyna Iryna. Social and educational work of crime prevention in the context of European integration. W: Social and legal protection of people: current challenges [Text]: International scientific and practical conference

(Kyiv, November 6, 2014) / Pod Society. ed. prof. O.M.Kotykovoyi and prof. IM Kovchynoyi. – K.: NPU of Dragomanova, 2014. – 44 p.

2. Stepanenko Ludmyla. Legal basis of preparation of future psychologists in the context of European integration processes. W: Social and legal protection of people: current challenges [Text]: International scientific and practical conference (Kyiv, November 6, 2014) / Pod Society. ed. prof. O.M.Kotykovoyi and prof. IM Kovchynoyi. – K.: NPU of Dragomanova, 2014. – 44 p.

Yaroshenko A., Kovchina I., Panchenko M., Pasichnichenko S., Rudenko S., Yurchenko E. Preparation of teachers of Pedagogical University to socio-legal protection of children during out of school hours.

The article deals with current issues of preparation of students of pedagogical university to future careers in extracurricular work. It is highlighted that teachers must have the skills and possess the skills to carry out preventive measures to prevent delinquency among children. It is important to know the international and national legislation: Declaration on the Rights of the Child of the UN, UN Convention on the Rights of the Child, the Law of Ukraine "On Protection of Childhood." Emphasizes that the most important task of preparing students for social and legal protection of children is their all-round development. It is noted that 70 percent of students vote for school education. The most important questions are those regarding those which meet the needs and optimization of the system of educational institutions, the development and creation of new types of educational institutions for children of different ages, the organization of their recreation. The ability to transfer knowledge to children not only about their rights, but also to teach them to perform the duties to which they will face in their social life - the main goal of the future teachers which are graduated from the pedagogical universities. And thanks to the development of additional education in Ukraine, children can be developed intellectually and physically. Experts on social and legal protection will contribute and pay attention towards this goal.

Key words: preparation, socio-legal protection, children.

Отримано 10.04.2015 р.